

– ko se bodo slovenski učni zavodi na Štajerskem vzdrževali iz deželnega zaklada v sorazmerju s številom Slovencev,

– ko bodo 19. členu dodane »izvršilne postav«.»

V tem smislu je bila sprejeta tudi taborska resolucija. Zarnik je izzval »gromovite živioklice«, ko je prostodušno pojasnjeval: »Kaj bi Nemci na gorenjem Štajerskem rekli, ko bi se z njimi v kanceliji slovensko poslovalo? Take uradnike bi v Muro zagnali.« Raič je grmel: »Terjajmo svoj jezik tudi v naše šole in sicer v ljudske in tudi v višje. Ves namen naših učilnic je ta, da bi nas v Nemce izpremenili; tega pa nočemo.« Nato je Vošnjak opozarjal: »Mi smo zvesti Avstrijanci in želimo, da se naše cesarstvo ohrani in okreпча.«

Ob tem se je idealni rodoljub veselil propada Nemške zveze v vojni leta 1866 in hkrati energično udaril po dualizmu, od katerega da imajo korist samo Madžari. Ugotavljal je: »Bremena se nam /.../ po decembrski ustavi niso polajšala, narodnih pravic pa tudi nismo pridobili.«

Govorniki so taborite v hudi vročini kar dve uri pojili z besedami, nato pa so prišli na prizorišče krčmarji z vinom in pivom. Ko se je spustil mrak, je bilo na kraju zborovanja še vedno kakih 4000 srečnih obrazov. Vošnjak je zapisal: »Mi tuji gostje smo se zvečer odpeljali z veseljem zadovoljstvom in prepričanjem, da nam, dokler imamo tak narod, ni obupati nad njegovo boljšo prihodnostjo.« I. G.

Laibacher Tagblatt in časopisi kranjskih Nemcev

14. VIII. 1868

Naslovnica prve številke Laibacher Tagblatta.

Štirinajstega avgusta 1868, nekaj tednov po ustanovitvi ljubljanskega ustavovernega društva, je izšla prva številka njegovega uradnega organa, dnevnika Laibacher Tagblatt. Časopis so tiskali v tiskarni Kleinmayr in Bamberg v Ljubljani. Ljubljanski Nemci so ocenjevali, da je šlo za enega njihovih najpomembnejših dosežkov, saj naj bi se po njihovi oceni razvil v enega najboljših »bojnih« listov na avstrijskem jugu. Posebej plodovit in požrtvovalen sodelavec Laibacher Tagblatta in kasnejše Laibacher Wochenblatta je bil vse do svoje smrti leta 1889 znameniti Karel Deschmann oz. Dragotin Dežman. Slovenci so politični dnevnik (ki ga sami leta 1868 še niso premgli) svojim nasprotnikom zavidali ter mu pripisovali velik in škodljiv vpliv, ki naj bi ga imel posebej na mlado slovensko svobodomiselno inteligenco. Tako je npr. slovenski katoliški učitelj Močnik leta 1873 trdil, da za razpor med Slovenci, ki jih je razdelil na mlado- in staroslovence, nista toliko odgovorna Vošnjak in Zarnik, pač pa nemški liberalci in Laibacher Tagblatt. Kljub večkratnim slovenskim očitkom, da Laibacher Tagblatt v glavnem zgolj premleva oz. ponatiskuje članke avstrijskih »judovsko-liberalnih« in velikonemških dnevnikov, pa ne gre zanikati, da je glasilo kranjskih Nemcev zasledovalo aktualne dogodke in da je bilo na tekočem s političnim dogajanjem. Oktobra 1868 je tako Laibacher Tagblatt celjskemu ustavovernemu društvu očital, da je preveč ležerno, mariborskemu občinskemu svetu pa, da še ni vložil protesta proti slovenskim zahtevam po de-

litvi Štajerske. Leta 1869 je obžaloval, da se je zborovanja nemškega narodnega društva v Celovcu udeležilo samo 40 članov. Leta 1870 je list pozdravljial nemške vojaške uspehe v Franciji in nastopal proti dunajskim vojnim hujskačem ter z velikim uspehom spodbujal nemško prebivalstvo Kranjske k zbiranju pomoči za ranjene nemške vojake. Leta 1872 se je časopis ukvarjal z reševanjem aktualnih socialnih vprašanj, naslednje leto pa je na njegovi naslovnici izšel članek z naslovom Los von Rom, v katerem se je veliko pred Schönererjevim identičnim bojnim geslom zahtevalo, da se duhovščino, ki se ukvarja s politiko, umiri oz. omeji v okvirje njenega izvornega poslanstva. Tudi sicer se je ta dnevnik stalno zavzemal za šolo, osvobodeno cerkvenega vpliva, za civilni zakon in nadzor države nad cerkvijo. Osmega avgusta 1876 se je Laibacher Tagblatt posvetil agitacijski in politični dejavnosti Georga (tedaj še) viteza von Schönererja ter mu izrekal hvalo in priznanje. Leta 1879 se je list zavzemal za petje Wacht am Rhein, in to v času, ko je bila ta bojna pesem v Avstriji strogo prepovedana. Laibacher Tagblatt je seveda ves čas služil kot agitacijsko sredstvo v predvolilnih bojih na Kranjskem in se je v tej vlogi zelo dobro izkazal, posebej ob občinskih volitvah v Ljubljani v obdobju 1868–81, ob državnozbornih volitvah 1873 in kranjskih deželnozbornih volitvah leta 1877. V kritikah slovenskega tabora je bil seveda zlonameren, vendar očitki o nenačelnosti in slabostih slovenske politike velikokrat niso bili iz trte zviti.